

Cosik o Pistulce we Laband

Wiyecie co kole Laband je skryty jedyn srogi szac(skarb) od rojbra Pistulki? Jak niywyiecie to wom to sam o nim konsek opowia, a powia zaroski ku tymu i konsek jeszcze wiyncyj .

Karlik Pistulka jeszcze jak niy wszyske go znali to juz roz trefiou do nos do Laband a i aze pod Kradziejow (Ligota wele Laband) zaszou piechty ze naszego Bahnhofa (Laband), a co sam robiou i co widziou to wom tysz podpowia.

Tosz jak Pistulka pszijechou cugym na banhof we Laband, to wyloz i poszou chnet richtunk west tam kaj sie piyrwy szuo, jak ludzie godali, na „Majontek”, wyloz se na cesta i szou najpszod kole mauych domow, kole murów ze wapiynnego kamiynia porosniyntych mchym i kajniykaj paprotkom. Dalyj szou Pistulka wele starego „Kanaru” i Kuodki. Kej pszeloz bez most i paczou na myntno woda Kuodki, to za „Majontkym” juz na pioskowyj cescie, kero zakryntami kludzioua go dalyj na pounocny zachod, widziou kajniakaj jak sie krynciou chmiel i se dziwowou ize tyn chmiel zowdy sie ino krynci we jedyn a tyn som richtunk - we tyn we kery tyr(k)ajom skazowki od zygorkow . Pistulka niy wiedziou tysz ze bou to chmiel co sie sam som plyniou jeszcze od downych czasow, jak we gospodzie od Welczka spszedowali piwo co je na swoim majontku Welczek dowou warzyc’ i o kere downo tymu jedyn ze Welczkow wadziou sie i wojowou ze miastym Glywice. Dzisio jeszcze se tyn chmiel dalyj plyni we noszym (z)ogrodku we Laband, a na zicher znondziecie go tysz dalyj rosnonc’ wele cesty co Labanderow kludzi od banhofu tak jak lecom glajzy co po nich cugi jadom na Pyskowice. Spomniou se Pistulka jak mu downiyy mamulka warzoua ze tych modych szparglow ze chmiela najlpszo jako ino se forsztelowac’ idzie zupa. Ta zupa i te szpargle kedys’ to bouo jedzynie do biydnym ludzi a dzisiej to je pieronym droge maszkytne joduo we dobrych szynkach kajs na Bajerach (blank na koniec zdradza wom na ta zupa recepta!). Ale teroski nazod do Laband, do Kradziejowic i do naszego Karluka Pistulki. Szou se tak mody Pistulka i kukou na s’limoki kere cisuy poleku, choby po ponci, na Anaberg. Bouy to te s’limoki na na kere richtik mondre rehtory padajom ino Helix pomatia. Widziou on tam tysz i inksze s’limoki - te na kere je juzas’ mondre miano Physa fontinalis. Nosz Karlik szou jeszcze dalyj miyndzy polami i pasiykami a spodle nogow uciykauy mu wartko blank gibke jaszczurki. Jeszcze konsek dalyj doszou do przikopy za kerom juz bouo praje cztyrokan’ciaste, jak plac wele ratusza we Glywicach, torfisko (po prowdzie to pod Anabergym sie godo niy torf ino wiyncyj sie to sucho jak „durf” - jako godaua to tysz jeszcze ouma od naszego Pistulki). Na tym torfisku bouo jeszcze downo tymu widac’ mauie stowy wody, a konsek wiyncyj na pounocny-wschod bouo widac’ trocha charapuciuw, kere se zowdy rosnom na takich bazielskach. Kole tego szyskego stouy, jak wiyrchy, na dwa a mozno i czy metry sroge kopy, kere usute bouy bez mrowce. Ciekawy Pistulka znod w nich niy ino bronotne mrowce (*Lasius flavus*) (czorne mrowce mianujom rehtory *Lasius niger*)ale i „*Claviger testaceus*” kerego te mrowce futrowauy choby swoich bajtli a kery im za to dowou pomaszkytic’ odniego sok. Pistulka tak sie zapaczou na to wszysko ize ani niy merknou jak go srogim larmym witauy couke bandy roztomaitych rapitouzow - pora snich sam ino wymiynia ; piykne zielone *Hyla arborea*, w trowie skryte *Rana temporaria*, skrojcowane *Rana esculenta*, a ku nim i niyjedna chrostawo, parszywo i wiyncyj brunotno *Bufo vulgaris*, abo i tysz wiyncyj zielono *Bufo viridis*. Niy zabrakuo kole tych jeszcze i wiyncyj szykownych *Bombinator igneus*. Kukaui tam teroski na Pistulki ciekawe s’lypka podobnych do mauych drachow *Molge cristata* i odnich juzas’ myn’szych *Molge vulgaris*, a Pistulka ino teroski stou na tym torfisku jak na furgajoncym tepichu ze *Sphagnum* i paczou choby urzekniony na okrongue *Drosera rotundifolia*, kere obzyraui sie praje mauymi muszkoma i kopruchami . Wszysko to ze spuszczonymi, biouymi jak ze strachu, gowkami widziaui tysionce *Eriophorum polystachyum*. Pistulka ani niy merknou jak mu ze kabzy naroski wyleciauo pora fynikow i zamiyniouo sie jak we prowdziwyj bojce we zuoto *Lysimachia nummularia*. Zrobiouo sie tego zuota naroski choby waserflyjow na stowie we lesie pod Czerwionkom. Radowaui sie na to s’lypia *Utricularia vulgaris*, tych kere bouy teroski sam powieszone na koncach dugich ket, tak jako wiszom na s’wiyntych obrozkach medaliki z czystego zuota. Pistulka zamknou odniego

s'lypia, potym za jakis' czas je roztwar i niy uwidziou juz drugi roz tego wszyskego. Teroski widziou juze ino na wodzie pouno ajnfachowego leko poros'ciauego Potamogeton natans i widziou jak rapitouzy teroski zaruy resztki Hydrocharis morsus-ranae. Pistulka juzas' zawar s'lypia i juzas' je roztwar ale nic sie juz niy odmiyniauo. Poszou nosz Karlus konsek dalyj na stowy, te co bouy kedys miyndzy Kradziejowym a starom Kuodkom ale znod tam nic ino s'it (Phragmitas communis i Typha angustifolia). Jeszcze roz' zawar Pistulka s'lypia i jeszcze roz je roztwar, ale i teroski widziou ino ajnfachowe Alisma plantago, te co na nie sie po niymiecku godo „Froschlöfel” (znaczy po naszymu tela co uyzki od/do rapitouzow) i tysz niy bouy one juz ani ze zuota ani ze srebra. Karlik Pistulka siednou sie, a chociosz fest paczou i dowou obacht, to niy uwidziou nic ino waserflyje i bouy mu aze teroski egal jakes' tam Lemna minor abo Lemna polyrhiza. Wszysko to dziouo sie ino poraset metrow od glajzow po kerych praje jechou cug kery gwizdkym dowou znak ize drapko bydzie na banhofie we Laband. Te gwizdzone postawiouo rukicuki naszego Karlusa nazod na nogi. Pistulka paczou tera jak ze komina od czornego cugu leci czorny z biouym, pou na pou wymiyszany, dym. Karilk psziszou do sia, pomyslou, co cza by tak dyc' is'nazod. Potym juz poszou tysz nazod ku torfisku i tam na nim juzas' znod roztomaite juzas' dziwy. Te dziwodua to bouy hamerykon'ske Elodea canadensis, piykno europyjsko Hottonia palustris, ze na niyj psziczepionymi dziwawatymi Ancylus Lacustris i Ancylus fluviatilis (pszeca to ino som s'limoki. Abo?), a we kole nich “furgou”, jako na niebie furgajom chmury, zielony kosmopolita Ricciocarpos natans i odniego krewny Riccia fluitans, tyn kery jak sie konczy lato to chowie sie pod woda, potym czeko tam, choby suawny Houdini, na specjalny momynt i na wiosna paczy sie niyspodziynie poleku juzas pokozac ' ludziom na oczy. Podobno kedys', ino o tym nasz Pistulka niy mog wiedziec', ludzie widzieli tam i Planorbis vortex i Planorbis corneus - oba tak piyknne jako helyn'ske artyfakty(grecke artefakty). Naszymu Pistulce za to pokozaua sie ale jeszcze piyknieszeo Lymnaea stagnalis, kero on ani niy widziou jak i kedy znodua sie na odniego szczewikach, a kole szczewikow znod sie srogi czorno-zielonkowy Hydrophilus piceus, kery pszipominou mu starodownego egipskego scarabeusza, ino tyn sam bou od niego o wiela piyknieszy. Za tym „scarabeuszem” siedziou se ajnfach konsecek za winklym, myn'szy, ale gynau tak samo piyknny i szykowny jak egipski kapuan, Dytiscus. Wele nich zdowou sie byc' Acilius jako pradowny grecki plebej kery im ino pomogou podszkryfnon'c' te odnich piyknne kszaudy i formy. Pistulka niy wyczimou i juzas' zawar s'lypia i zarokis juzas' je gibko roztwar. Teroski uwidziou piyknego “skorpiona”, kery do ajnfachowych ludzi bou by sam ino waserwanckom a kery mianuje sie tak naprowdy Nepa cinerea, i kery do normalnych s'miertelnikow je ze tyj samyj familii co take roztomaite waserwancki kerym wysznupanie juzas' je Notonecta lutea, Notonecta glauca, Naucoris cimicoides, abo roztomaite Corixa, choby dziwok niy ino po mianie Macrocorixa geoffroyi abo dziwok co udowo chudego choby szpyndlik bajtla, kery jak na kiouzdowce kiouzdo sie na szlynzuchach, i kerymu je tak naprowdy na piyrsze Hydrometra i na druge mo stagnorum, a kery sam niy kiouzdo sie naprowdy na kiouzdowce ino na wodzie - co niy ma pszeca tak ajnfach. Teroski zaczuo to juz byc' blank za tela i do naszego modego Pistulki, kery wzion i paczou pons'c' dalyj curik richtunk banhof we Laband i dalyj narazie opedziec to wszysko odniego kamratowi Eliasowi, z kerym mozo razym sam kedys pszidom nazod I, oba obejzom se te wszyske cuda i szace jeszcze roz. Jak pomys'lou tak i zrobiou, poszou nazod i jak juzas' nazod pszeuaziou kole tego jednego starego mura to serwow se tam "kwiotek" od paprotki i wraziou se go do kabzy od szaketu. Niy widziou jeszcze we tyn czos jak mu sie tyn "kwiotek" pszido i niy widziou ze bydom o nim skuli tego "kwiotka" kedys' ludzie rozprowiac' geszichy i bajtllom tysz I bojki berac', a co niykere ludzie bydom sznupac' po coukim Wyrchnym S'lonsku tego co on Pistulka roz skryje piyrwyj przed s'lypioma zuych ludziskow, a co je wiela wiyncyj warte jak couke zuoto i srebro ze tego s'wiata cuzamyn do kupy sebrane na jednyj szteli. Wyicie co to by moguo byc' co nasz Pistulka tak dobrze paczou skryc' ... ???

Jak mocie dobre serca, co wiedzom co to je miec' hercklekoty niy z gupoty, to na zicher zgodniecie co to by moguo byc'.

A ja, bych zapomniou pszeca! Jeszcze cosik na koniec ze downych maszkytow kere nom dowo nasza ziymia!

Zupa ze chmielowych szparglow /dlo 4 personow/ : 1 szalotka, 100 g masua, 50g selera, 30g korzynia pietruszki, 500 ml bryji ze warzywow, 200 ml smietonki, 100g chmielowych szparglow, 50 ml dobrego piwa , sol, pieprz, gauka muszkatowo.

Szalotka pokroc' na fajno kostka i dusic' we 50 g masua. Seler ii pietruszka tysz pokroc' fajnie na kostka i leko dusic' ze szalotkom. Teroski dodac' 80g chmielowych szparglow i zaloc' ze 20 ml piwa. Do bryji ze jarzynow doloc' s'mietonka, zawarzyc' i zamiksowac' z resztom masua. Wszysko doporzondku zmiyszac dosmakowac' solom, pieprzym, muszkatym i piwym. Reszta chmielowych szparglow leko przibronocic' we mauym tygluku ze troszka solom i pieprzym. Ta pszibronocono reszta szparglow na koniec dac' na wyrch do nalonyj do tylerzow zupy tak coby fajnie wyglondauro.

Co widziały s'lypia od Pistulki?

Helix pomatia

Physa fontinalis

Lasius flavus

Lasius niger

Claviger testaceus (tyn z powyżj!)

Hyla arborea

Rana Temporaria

Rana esculenta

Bufo vulgaris

Bufo viridis

Bombinator igneus

Molge vulgaris i Molge cristata

Sphagnum

Drosera rotundifolia

Eriophorum polystachyum

Lysimachia nummularia

Gewöhnlicher Wasserschlauch, *Utricularia vulgaris*

Utricularia vulgaris

Potamogeton natans

Hydrocharis morsus-ranae

Phragmites communis

Typha angustifolia

Alisma plantago

Lemna minor

Lemna polyrhiza

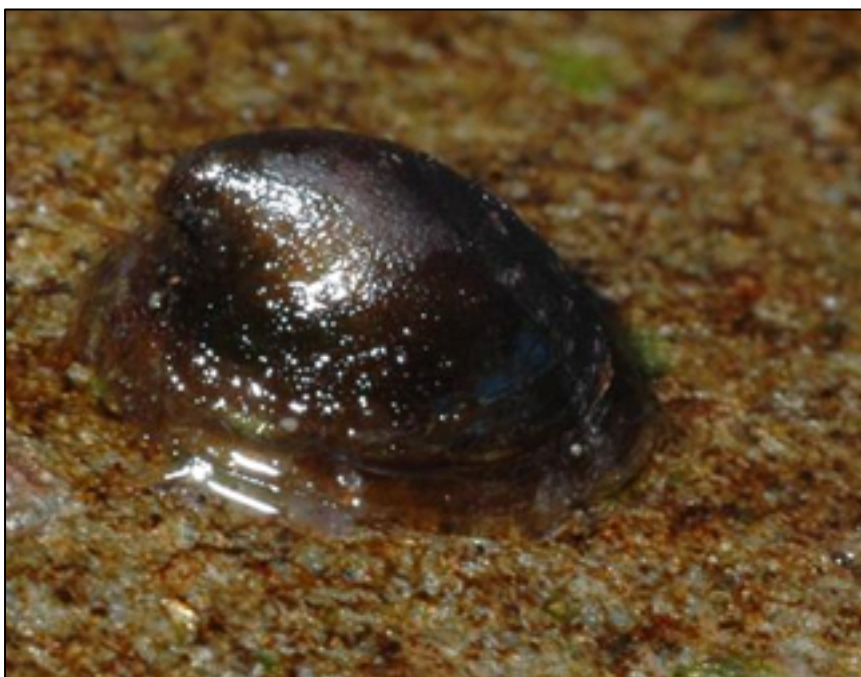
Elodea Canadensis

Hottonia palustris

Ancylus Lacustris

Ancylus fluviatilis

Ricciocarpos natans

Riccia fluitans

Planorbis vortex

Planorbis corneus

Lymnaea stagnalis

Hydrophilus piceus

Dytiscus

Acilius

Nepa cinerea

Notonecta lutea

Notonecta glauca

Naucoris cimicoides

Jedyn ze family Corixa

Hydrometra stagnorum

A sam tajemniczy klucz/wytrych od naszego rojbra
kerym on roztwiryrou kozde dz'wyrza ...

A tak wyglondou naprowdy tyn legyndarny nasz rojber Karlik Pistulka

